

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2014

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 2

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով Դուք կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը Դուք ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: **Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:**

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Ցանկանում ենք հաջողություն:

Ա մակարդակ

1 Մինչև ե՞րբ է գոյատևել Տաշիր-Չորագետի թագավորությունը.

- 1) 1131 թ.
- 2) 1021 թ.
- 3) 1001 թ.
- 4) 1113 թ.

2 Ե՞րբ է ստեղծվել Նոր Ջուղայի հայկական տպարանը.

- 1) 1568 թ.
- 2) 1638 թ.
- 3) 1618 թ.
- 4) 1616 թ.

3 Հայ ավանդական երեք կուսակցություններն առաջին անգամ համագգային կենտրոնական մարմին կազմեցին

- 1) 1974 թ.
- 2) 1975 թ.
- 3) 1988 թ.
- 4) 1987 թ.

4 Արևմտահայերի երկրորդ համագումարը տեղի է ունեցել՝

- 1) 1917 թ. մայիսի 2-11-ին
- 2) 1918 թ. հուլիսի 22-26-ին
- 3) 1919 թ. փետրվարի 6-13-ին
- 4) 1917 թ. հոկտեմբերի 29-ին

5 Ո՞ր թվականին Արգիշտի I-ի գորքերը հասան մինչև Պարսուա և Բաբելոնի երկիր.

- 1) Ք. ա. 784 թ.
- 2) Ք. ա. 779 թ.
- 3) Ք. ա. 782 թ.
- 4) Ք. ա. 781 թ.

6 Տիգրան Մեծի գլխավորած հայկական բանակը ե՞րբ մոտեցավ պաշարված Տիգրանակերտին.

- 1) Ք. ա. 68 թ. հոկտեմբերին
- 2) Ք. ա. 68 թ. սեպտեմբերին
- 3) Ք. ա. 69 թ. սեպտեմբերին
- 4) Ք. ա. 69 թ. հոկտեմբերին

7 Ե՞րբ է ստեղծվել Կ. Պոլսի Ազգային ժողովը.

- 1) 1859 թ.
- 2) 1846 թ.
- 3) 1857 թ.
- 4) 1844 թ.

8 Ե՞րբ է կայացել Հայոց ազգային համախորհրդակցությունը Թիֆլիսում.

- 1) 1917 թ. սեպտեմբերի 29–ից հոկտեմբերի 13–ը
- 2) 1917 թ. սեպտեմբերի 25–ից հոկտեմբերի 3–ը
- 3) 1917 թ. սեպտեմբերի 29–ից հոկտեմբերի 6–ը
- 4) 1917 թ. մայիսի 2–11–ը

9 Ավատատիրական Հայաստանում յուրաքանչյուր նախարարի տեղը արքունիքում ո՞ր պետական կարևոր փաստաթղթով էր սահմանվում.

- 1) գահնամակով
- 2) գորանամակով
- 3) դատաստանագրքով
- 4) աշխարհագրով

10 Հայաստանի ո՞ր տարածքն էր որդան կարմիր հոջակավոր ներկի արտադրության կենտրոնը.

- 1) Կարսն իր շրջակայքով
- 2) Դվինն իր շրջակայքով
- 3) Անին իր շրջակայքով
- 4) Վանն իր շրջակայքով

11 Ո՞վ է եղել Կ. Պոլսի թատերական երկրորդ կազմակերպության ղեկավարը.

- 1) Հ. Աբելյանը
- 2) Պ. Ադամյանը
- 3) Լ. Քալանթարը
- 4) Հ. Վարդովյանը

12 Որքա՞ն զինվոր է կորցրել թուրքական բանակը 1724 թ. Երևանի պաշտպանության ժամանակ.

- 1) 15 հազար
- 2) 10 հազար
- 3) 5 հազար
- 4) 20 հազար

13 Որքա՞ն էր Մեծ Հայքի տարածքը.

- 1) 80 հազ. քառ. կմ
- 2) 250 հազ. քառ. կմ
- 3) 311 հազ. քառ. կմ
- 4) 411 հազ. քառ. կմ

14 Որքա՞ն էր Անտոնիոսի բանակի ընդհանուր կորուստը պարթևական արշավանքում.

- 1) 30 հազար զինվոր
- 2) 20 հազար զինվոր
- 3) 44 հազար զինվոր
- 4) 55 հազար զինվոր

15 Ո՞վ է Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի առաջին հայ հերոսը.

- 1) Կարապետ Սիմոնյանը
- 2) Հովհաննես Բաղրամյանը
- 3) Լազր Չափչախյանը
- 4) Նելսոն Ստեփանյանը

16 Ալեքսանդր Թամանյանի նախագծով կառուցվել է՝

- 1) «Հրազդան» մարզադաշտը
- 2) Սասունցի Դավթի արձանը
- 3) օպերայի և ֆալետի թատրոնը
- 4) մարզահամերգային համալիրը

17 Հայոց ո՞ր սպարապետն է ասել հետևյալ խոսքերը.

«Իմ այնքան ծառայությունների, արյուն ու քրտինք թափելու... հատուցումն ա՞յս էրա՞վ: Բայց այս մահը երանի՜ թե ձիու վրա ինձ հասներ»:

- 1) Վասակ Մամիկոնյան
- 2) Մուշեղ Մամիկոնյան
- 3) Մանվել Մամիկոնյան
- 4) Վահան Մամիկոնյան

18 **Ո՞վ է ստորև բերվող վկայության հեղինակը.**

«Արտաշեսը գնում է այն տեղը, որտեղ [գետերը] խառնվում են, և այնտեղ, բլուրը հավանելով, քաղաք է շինում և իր անունով կոչում է Արտաշատ»:

- 1) Պլուտարքոսը
- 2) Պոլիբիոսը
- 3) Խորենացին
- 4) Ստրաբոնը

19 **Ի՞նչ է նշանակում ամիրսպասալար.**

- 1) թագաժառանգի խնամակալ
- 2) հեծելազորի հրամանատար
- 3) արքունի կավվածքների կառավարիչ
- 4) սպարապետ

20 **Ի՞նչ է հեղկումը.**

- 1) իշխանության տեղական, ժամանակավոր, նշանակովի գործադիր մարմին
- 2) երիտասարդական հասարակական կազմակերպություն
- 3) իշխանության ընտրովի օրենսդիր մարմին
- 4) քաղաքական կուսակցություն

21 **Ի՞նչ նպատակով էր Արտաշես I-ը հրապարակել հողային բարեփոխման վերաբերյալ իր հրամանագիրը.**

- 1) Ամրապնդում էր իր քաղաքական հենարանի՝ հողային խոշոր սեփականատերերի հետ դաշինքը և վերջնականապես զրկում էր գյուղացիներին իրենց գոյությունը պահպանելու միակ միջոցից:
- 2) Ստիպելով ազարակատերերին վերադարձնել զավթած հողերը՝ հանդես էր գալիս որպես գյուղացիության պաշտպան և կանխում էր գյուղացիության հողազրկումը:
- 3) Թույլ էր տալիս շարունակել համայնքային հողերի յուրացումը, որովհետև զգուշանում էր խոշոր հողատերերի միահամուռ ապստամբությունից:
- 4) Մի կողմից օրինականացնում էր ազարակատերերի մինչ այդ կատարած զավթումները, իսկ մյուս կողմից պահպանում էր համայնքային սեփականությունը:

22

Ի՞նչ արդյունք ունեցավ XVIII դարի առաջին երեսնամյակի ազատագրական պայքարն Արցախում և Սյունիքում.

- 1) Կանխվեց վրաց բանակի կողմից Արարատյան դաշտի հայկական գյուղերի բնակչության կողոպուտն ու հնարավոր արյունահեղությունը:
- 2) Հասարակության տարբեր խավեր համախմբվեցին, և մարտական շունչ հաղորդվեց քաղաքական կուսակցություններին:
- 3) Ստեղծվեցին նախադրյալներ Հայաստանի ազատագրության գործում Արևմուտքի օժանդակությունը ստանալու համար:
- 4) Սյունիքում և Արցախում որոշակի ժամանակով վերականգնվեց հայկական իշխանությունը:

23

VII դարի երկրորդ կեսի հայոց իշխաններին դասավորել ըստ կառավարման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Գրիգոր Մամիկոնյան
- բ. Աշոտ Բագրատունի
- գ. Ներսեհ Կամսարական
- դ. Սմբատ Բագրատունի
- ե. Համազասպ Մամիկոնյան

- 1) բ, ա, դ, ե, գ
- 2) ե, ա, բ, գ, դ
- 3) գ, բ, դ, ա, ե
- 4) ե, դ, բ, ա, գ

24

Դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ահաբեկչությունը ՀՀ Ազգային ժողովում
- բ. բազմակուսակցական համակարգի ձևավորման սկիզբը ՀՀ-ում
- գ. Ա. Գյուլի այցը ՀՀ՝ Հայաստան–Թուրքիա ֆուտբոլային խաղին
- դ. Գերմանիայի Բունդեսթագի կողմից Հայոց ցեղասպանության դատապարտումը
- ե. Թուրքիայի կողմից ՀՀ անկախության ճանաչումը
- զ. Հայաստանի անդամակցումը ՄԱԿ-ին

- 1) գ, գ, ա, ե, դ, բ
- 2) գ, գ, ե, ա, բ, դ
- 3) բ, գ, ա, ե, դ, գ
- 4) բ, ե, գ, ա, դ, գ

25

Համապատասխանեցնել.

Պատմական Հայաստանի ո՞ր գավառներում են տեղի ունեցել ներքոհիշյալ իրադարձությունները.

ա. Արիստակես կաթողիկոսի հուղարկավորությունը	1) Նիգ
բ. Հայ եկեղեցու առաջին ժողովը	2) Բագրևանդ
գ. Արշակունի թագավորների դամբարանների թալանը
պարսից զորքի կողմից	3) Եկեղյաց
դ. Ձիրավի ճակատամարտը	4) Տարոն
ե. Արշակավանի հիմնումը	5) Կոզովիտ
	6) Դարանաղյաց

- 1) ա-1, բ-4, գ-3, դ-5, ե-2
- 2) ա-3, բ-4, գ-6, դ-5, ե-2
- 3) ա-1, բ-6, գ-3, դ-2, ե-5
- 4) ա-3, բ-4, գ-6, դ-2, ե-5

26

Կատարել համապատասխանեցում.

N	Որտեղի՞ ց էր ներգաղթը	N	Քանակը	N	Տարեթիվը
1	Իրաք (առաջին խումբ)	1	4167	1	1925 թ.
2	Կ. Պոլիս	2	3500	2	1921 թ.
3	Սիրիա, Հունաստան, Ֆրանսիա, Թուրքիա	3	5016	3	1922 թ.
4	Հունաստան, Իրաք, Թուրքիա և այլն	4	3000	4	1923 թ.
		5	10000	5	1924 թ.

1)	2)	3)	4)																																																
<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>1</td><td>4</td><td>2</td></tr> <tr><td>2</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>3</td><td>1</td><td>5</td></tr> <tr><td>4</td><td>3</td><td>1</td></tr> </table>	1	4	2	2	2	3	3	1	5	4	3	1	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>1</td><td>3</td><td>1</td></tr> <tr><td>2</td><td>4</td><td>2</td></tr> <tr><td>3</td><td>5</td><td>3</td></tr> <tr><td>4</td><td>1</td><td>5</td></tr> </table>	1	3	1	2	4	2	3	5	3	4	1	5	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td></tr> <tr><td>2</td><td>1</td><td>4</td></tr> <tr><td>3</td><td>4</td><td>2</td></tr> <tr><td>4</td><td>5</td><td>5</td></tr> </table>	1	2	3	2	1	4	3	4	2	4	5	5	<table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>1</td><td>3</td><td>4</td></tr> <tr><td>2</td><td>2</td><td>5</td></tr> <tr><td>3</td><td>5</td><td>1</td></tr> <tr><td>4</td><td>4</td><td>2</td></tr> </table>	1	3	4	2	2	5	3	5	1	4	4	2
1	4	2																																																	
2	2	3																																																	
3	1	5																																																	
4	3	1																																																	
1	3	1																																																	
2	4	2																																																	
3	5	3																																																	
4	1	5																																																	
1	2	3																																																	
2	1	4																																																	
3	4	2																																																	
4	5	5																																																	
1	3	4																																																	
2	2	5																																																	
3	5	1																																																	
4	4	2																																																	

27 Որտե՞ղ էին գտնվում հայոց առաջնորդական աթոռները մինչ Գրիգոր Լուսավորչի կողմից Հայոց եկեղեցական նվիրապետության հաստատումը.

- 1) Եդեսիայում, Արտագում և Սյունիքում
- 2) Փոքր Հայքում, Սյունիքում, Արցախում
- 3) Մաժակ-Կեսարիայում, Արցախում և Սյունիքում
- 4) Ատրպատականում, Տարոնում, Մաժակ-Կեսարիայում

28 Պետական լեզվին չտիրապետող պաշտոնյաներին աշխատանքից ազատելու պայմանների մասին ՀՀ օրենքն ընդունվել է՝

- 1) 1920 թ. հունիսի 25-ին
- 2) 1920 թ. մայիսի 30-ին
- 3) 1919 թ. դեկտեմբերի 2-ին
- 4) 1919 թ. ապրիլի 15-ին

29 Ո՞ր թվականին է գոհվել Արաբոն.

- 1) 1891 թ.
- 2) 1893 թ.
- 3) 1895 թ.
- 4) 1892 թ.

30 Ո՞ր կայսեր ուղարկած զորքն են հայերը Տրդատ II-ի գլխավորությամբ ջախջախել և վտարել Հայաստանից.

- 1) Սեպտիմիոս Սևերոս
- 2) Ներոն
- 3) Կարակալլա
- 4) Մակրինոս

31 Կիլիկիայի ո՞ր մասն էր զբաղեցնում Դաշտային Կիլիկիան.

- 1) հարավարևմտյան
- 2) հյուսիսարևելյան
- 3) հարավարևելյան
- 4) հյուսիսարևմտյան

32

Ո՞վ է մեջբերված խոսքերի հեղինակը.

«Լեռնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Ստալինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների... Լեռնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող են լուծել միայն Լեռնային Ղարաբաղի բնակիչները... Ստեղծված իրավիճակի միակ ճշմարիտ լուծումը կարող է լինել Լեռնային Ղարաբաղի դուրսբերումը Ադրբեջանի կազմից»:

- 1) Ջորի Բալայան
- 2) Վաչե Սարուխանյան
- 3) Յակով Ջարուբյան
- 4) Հենրիխ Պողոսյան

33

Ո՞ւմ խոսքերն են մեջբերված.

«Մի տեսակ արտահոդային պետություն էր ստեղծվում՝ կենտրոնական և տեղական իշխանություններով: Ապագայում, երբ Թուրքահայաստանը դառնար ազատ, կառավարման մեքենան արդեն պատրաստ էր»:

- 1) Անդրանիկ Օզանյանի
- 2) Արամ Մանուկյանի
- 3) Սիմոն Վրացյանի
- 4) Ստեփան Շահումյանի

34

Ինչպե՞ս էր կոչվում հայկական հելլենիզմի առաջին փուլը.

- 1) վաղ հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 2) ուշ հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 3) նախնական հելլենիստական ժամանակաշրջան
- 4) բուն հելլենիստական ժամանակաշրջան

35

Ի՞նչ նպատակով է շահ Աբասը թուրքական բանակի շարժման ճանապարհին ընկած հայկական բնակավայրերի բնակչությանը գաղթեցրել Պարսկաստանի խորքերը.

- ա. Դրանով թուրքական բանակը կգրկվեր պարենից ու օթևանի հնարավորությունից և ի վիճակի չէր լինի շարունակելու արշավանքը:
- բ. Հայ որակյալ երկրագործներին ու արհեստավորներին բնակեցնելով երկրի ներքին գավառներում՝ շահը հույս ուներ զարգացնելու Պարսկաստանի տնտեսությունը:
- գ. Պարսկաստանի սահմանամերձ շրջաններ տեղափոխված հայերը կգինվորագրվեին պարսկական բանակին և կկասեցնեին թուրքական զորքերի առաջխաղացումը:
- դ. Թուրքիայի համար այլևս իմաստ չէր ունենա ավերված շրջանների գրավումը, և թուրքական բանակը չէր շարունակի արշավանքը:
- ե. Հայ առևտրականներին փոխադրելով երկրի հարավ՝ նա ձգտում էր հյուսիսում զարգացած մետաքսի առևտուրը տեղափոխելու Պարսից ծոց, ինչը տնտեսական մեծ վնաս կհասցներ Օսմանյան պետությանը:

- 1) բ, գ, դ
- 2) ա, դ, ե
- 3) ա, բ, ե
- 4) ա, բ, դ

36

XIX դ. երկրորդ կեսի հայ քաղաքական կյանքի հետ կապված իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. ՀՅԴ կուսակցության ստեղծումը
- բ. «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպության ստեղծումը
- գ. Արմենական կուսակցության ստեղծումը
- դ. «Հայրենասերների միություն» կազմակերպության ստեղծումը
- ե. Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը

- 1) բ, դ, գ, ե, ա
- 2) բ, դ, ա, ե, գ
- 3) ե, դ, ա, գ, բ
- 4) բ, դ, ա, գ, ե

37

Վանի թագավորության արքաների անունները դասավորել ըստ նրանց գահակալման հաջորդականության.

- ա. Արգիշտի II
- բ. Ռուսա III
- գ. Իշպուինի
- դ. Էրիմենա
- ե. Արգիշտի I
- զ. Սարդուրի II

- 1) գ, ե, ա, զ, բ, դ
- 2) գ, ե, զ, ա, դ, բ
- 3) ե, զ, ա, գ, բ, դ
- 4) զ, գ, ե, ա, բ, դ

38

Համապատասխանեցնել հեղինակների և նրանց ստեղծագործությունների անունները.

1) Հովհաննես Այվազովսկի	ա. «Ջանգեզուր»
2) Եղիշե Թադևոսյան	բ. «Նավերի բեռնումը»
3) Գևորգ Բաշինջադյան	գ. «Արևածաղիկը»
4) Վարդգես Սուրենյանց	դ. «Ս. Հռիփսիմե»
	ե. «Սալումե»

- 1) 1–բ, 2–դ, 3–ա, 4–ե
- 2) 1–ա, 2–դ, 3–բ, 4–գ
- 3) 1–ե, 2–բ, 3–գ, 4–դ
- 4) 1–բ, 2–գ, 3–ա, 4–դ

39

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- 1) Ռուսաստանի կազմում Շամախի կենտրոնով 1840 թ. ստեղծված վարչական միավորը կոչվում էր Կասպիական մարզ:
- 2) Արևելյան Հայաստանի տարածքում ռուսական իշխանությունների ստեղծած և 12 տարի գոյություն ունեցած վարչական միավորը կոչվում էր Հայկական մարզ:
- 3) Արցախում կազմավորված կիսանկախ իշխանությունները կոչվել են սղնախներ:
- 4) Ստորին Բասենի վարչական կենտրոն Հասան կալան ռուս մեծ գրող Ա. Պուշկինն անվանել է «Արգրումի (Էրգրում) բանալի»:
- 5) 1826–1828 թթ. ռուս–պարսկական պատերազմի օրերին մի խումբ հայ մտավորականների մշակած ազատագրական նախագծի համաձայն՝ ռուսական կայսր Նիկոլայ I–ը կրելու էր նաև «Հայոց թագավոր» տիտղոսը:

40

Գտնել սխալ պատասխանները:

Որո՞նք էին Հայաստանում բռնկված Փետրվարյան ապստամբության պատճառները.

- 1) դաշնակցություն կուսակցության և նախկին կառավարության անդամների բացահայտ քարոզչական և կազմակերպչական աշխատանքը՝ խորհրդային իշխանության հեղինակությունը վարկաբեկելու ուղղությամբ
- 2) 1921 թ. փետրվարին իրականացված նոր ձերբակալություններն ու գնդակահարությունները
- 3) օտարերկրյա կազմակերպությունների սադրիչ գործողությունները
- 4) ռազմական կոմունիզմի քաղաքականության կիրառումը
- 5) բոլշևիկյան մենիշխանության հաստատումը

41

Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Ըստ Աստվածաշնչի՝ բոլոր ազգերն առաջացել են Նոյ նահապետի երեք որդիներից՝ Հաբեթից, Սեմից, Քամից:
- 2) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Հայկ նահապետի անունով մեր ժողովուրդը կոչվեց հայ, երկիրը՝ Հայք, Հայաստան, իսկ նրա ժառանգներից Արամ նահապետի անունից առաջացան Հայաստանի «Արմենիա» և հայերի «արմեն» անունները:
- 3) Միջնադարում հայկական ուժեղ պետություն է ստեղծվել Միջերկրական ծովի հյուսիս–արևմուտքում ընկած Կիլիկիայում, որն ունեցել է մինչև 50 000 քառ. կմ տարածք:
- 4) Հայկական ավանդության համաձայն՝ Արամանյակի անունով է կոչվել Արագած լեռը:
- 5) Աստվածաշնչի առաջին՝ Ծննդոց գրքի համաձայն՝ համաշխարհային ջրհեղեղից փրկվեց միայն Նոյ նահապետն՝ իր ընտանիքով, որի տապանը հանգրվանեց Հայկական լեռնաշխարհում՝ «Արարատ լեռների վրա»:
- 6) Հայոց ծագումնաբանության մասին բնիկ հայկական ավանդագրույցում որոշակիորեն առանձնանում է ժամանակագրական երեք շերտ՝ հնագույն, նախաքրիստոնեական և հետքրիստոնեական:

42

Իրադարձություններից ո՞րն է խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Վախթանգ Գորգասալի գահակալության սկիզբը
- 2) Գյուտ կաթողիկոսի գահակալության սկիզբը
- 3) Հովսեփ Վայոցձորցու և Ղևոնդ Երեցի նահատակությունը
- 4) Պերոզի հրամանով Գյուտ կաթողիկոսի մեկնումը Տիգրան
- 5) Գյուտ կաթողիկոսի վերադարձը Տիգրանից և հաստատվելը Վանանդում
- 6) Ուրացյալ Վազգեն բղեշխի սպանությունը

43

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Ազիզ փաշայի զորքի հարձակումը Ջեյթունի վրա
- 2) Քյուրուկդարայի ճակատամարտը
- 3) Կ. Պոլսի Ազգային ընդհանուր ժողովի կողմից Ազգային սահմանադրության (կանոնադրության) հաստատումը
- 4) Լոնդոնում ռուս-անգլիական համաձայնագրի կնքումը
- 5) Մկրտիչ Խրիմյանի՝ Կ. Պոլսի հայոց պատրիարք դառնալը

--	--	--	--	--

44

Կատարել համապատասխանեցում.

- ա. «Սասունցի Դավիթ» էպոսի համահավաք տեքստի մշակումը և հրատարակումը
- բ. սինթետիկ կաուչուկի արտադրության հիմնադրումը
- գ. եռագույն հեռուստատեսության ստեղծումը
- դ. Բյուրականի աստղադիտարանի վերածումը աշխարհում աստղագիտության ոլորտի գիտահետազոտական խոշոր կենտրոնի
- ե. Մատենադարանի շենքի նախագծումը

- 1) Մանուկ Աբեղյան, Կարապետ Մելիք-Օհանջանյան
- 2) Մկրտիչ Ներսիսյան
- 3) Վիկտոր Համբարձումյան
- 4) Մարկ Գրիգորյան
- 5) Ստեփան Ղամբարյան, Լևոն Ռոտինյան
- 6) Հովհաննես Ադամյան

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրի՛ր ճիշտ է, Միսալ է, Չգիտեմ տարբերակներից որևէ մեկը:

- 1) Բեհիսթունյան արձանագրությունը գրված է երեք լեզուներով՝ էլամերեն, պարսկերեն, քարեղերեն:
- 2) Բեհիսթունյան արձանագրության էլամերեն բաժնում Հայաստանը կոչվում է Արմինա:
- 3) Կյուրոս Մեծի մահվանից անմիջապես հետո Աքեմենյան տերության մեջ սկսվեցին գահակալական կռիվներ, որոնք ավարտվեցին Դարեհ I-ի հաղթանակով:
- 4) Հայաստանի դեմ արշավանքը Դարեհ I-ը հանձնարարել էր նախ Դադարշիշին, ապա՝ Վահումիսային:
- 5) Միայն հինգերորդ արշավանքից հետո՝ Ք. ա. 522 թվականին է Հայաստանը ճանաչում Աքեմենյանների գերիշխանությունը:
- 6) Դարեհ I-ի դեմ Բաղդադում տեղի ունեցած ապստամբությունը ղեկավարել է հայազգի Արախան՝ Խալդիտայի որդին:

Բ մակարդակ

46 Ընտրել ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Կոմիսներն ի բարձրագույն խորհրդի նախաձեռնությամբ Մոսկվայում կայացած խորհրդաժողովը Արևելքի ժողովուրդների առաջին համագումարն էր:
- բ. Թուրքիայում ծավալվող քեմալական շարժման նպատակները պաշտոնական ձևակերպումներ ստացան «Թուրքիայի հանրապետության ազգային միություն» կոչվող փաստաթղթում:
- գ. Իտալիայի Սան Ռեմո քաղաքում Թուրքիայի հետ հաշտության պայմանագրի նախագիծը մշակած մարմինը տերությունների Գերագույն խորհրդի խորհրդաժողովն էր:
- դ. Թալեաթի նախագահությամբ 1914 թ. հոկտեմբերին հրավիրված գաղտնի խորհրդակցությունում կազմավորված հատուկ մարմինը կոչվել է Երեքի գործադիր կոմիտե:
- ե. Փարիզում Պողոս Նուբարի նախաձեռնությամբ հրավիրված ժողովը Հայոց ազգային համագումարն էր:
- զ. Հաճնում Պետրոս Սարաճյանի նախագահությամբ քեմալականների դեմ հայերի պաշտպանական մարտերը գլխավորող մարմինը կոչվում էր ինքնապաշտպանության բարձրագույն խորհուրդ:
- է. Խորհրդային Ռուսաստանի Ժողկոմխորհի նախագահ Վ. Լենինին ուղղված Քեմալի նամակում Արևմուտքի տերություններն ու Հայաստանն անվանվում են «ժողովրդավարական երկրներ»:

- 1) դ, գ, է
- 2) ա, գ, ե, է
- 3) գ, դ, ե, գ
- 4) ա, բ, դ

47 Տերմինները համապատասխանեցնել իրենց բովանդակությանը.

1) փերեզակ	ա. շահական նստավայր
2) շահապ	բ. հարկահանությանը, առևտրին, շուկաներին, արհեստներին հետևող պաշտոնյա
3) շահաստան	գ. մանրավաճառ առևտրական
4) մուհթասիբ	դ. բուն քաղաք
5) մարզպանություն	ե. քաղաքապետ
6) գանձագին	զ. արքունիքի և թագավորական պահակազորի հրամանատար
7) մաղխազ	է. վարչաքաղաքական միավոր
	ը. հողատիրության ձև

- 1) 1-գ, 2-ե, 3-դ, 4-բ, 5-է, 6-ը, 7-զ
- 2) 1-ե, 2-բ, 3-գ, 4-ա, 5-է, 6-դ, 7-զ
- 3) 1-դ, 2-ա, 3-գ, 4-զ, 5-բ, 6-է, 7-ե
- 4) 1-գ, 2-ե, 3-ա, 4-դ, 5-բ, 6-ը, 7-զ

Ստորև թվարկվածներից որո՞նք պատմական դեպքերի ու իրադարձությունների հետևանքներ չեն.

- ա) Կիմերների հարձակման հետևանքով Վանի թագավորությունը հայտնվեց երկու ճակատով հարձակվող թշնամիների օղակում:
 - բ) Ք. ա. VIII դ. վերջերին Ասորեստանը վերականգնեց դիրքերը՝ կրկին դառնալով Վանի տերության մրցակիցն Առաջավոր Ասիայում:
 - գ) Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական տարածքների մեծ մասը միավորվեց մեկ ընդհանուր պետության մեջ:
 - դ) Վանի թագավորության և սկյութների միջև հաստատված դաշնակցային հարաբերությունների հետևանքը վերջիններիս՝ Փոքր Ասիայի արևելքում հաստատվելն էր:
 - ե) Արտաշեսյանների արքայատոհմի անկման հետևանքով հայ բնակչության և իշխանների մի մասը ստիպված հեռացավ հայրենիքից:
 - զ) Արտաշես I-ի միավորիչ գործունեության հետևանքով հայկական բոլոր տարածքները, բացառությամբ Փոքր Հայքի, միավորվեցին մեկ միասնական պետության մեջ:
 - է) Լուկուլլոսի պարտության հետևանքով վերականգնվեց Հայկական տերության հեղինակությունը:
- 1) ա, գ, է
 - 2) ա, ե, է
 - 3) գ, դ, զ
 - 4) դ, ե, զ

Գտնել Հայաստանում ենթակա թագավորությունների առաջացման պատճառները.

- ա. Երկրի նշանավոր իշխանությունները տնտեսական և ռազմական բավարար հզորություն ունեին և անկախության էին ձգտում:
 - բ. Կենտրոնախույս ուժերին օժանդակում էր Արաբական խալիֆայությունը:
 - գ. Միջնադարյան քաղաքներն անկում էին ապրել և հանդես չէին գալիս որպես թագավորական իշխանության դաշնակից:
 - դ. Բագրատունիները կենտրոնացված և միասնական պետություն ստեղծելու ձգտում չէին ցուցաբերում:
 - ե. Բյուզանդիան հայոց պետությունը թուլացնելու քաղաքականություն էր վարում:
 - զ. Կենտրոնախույս ուժերին աջակցում էր հայոց կաթողիկոսությունը:
 - է. Հայ վաճառականությունը լիակատար աջակցություն էր ցույց տալիս երկրի մասնատման քաղաքականությանը:
 - ը. Արտաքին գործոնների պատճառով Հայաստանի տնտեսական զարգացումը չհանգեցրեց միասնական կենտրոնացված պետության ստեղծմանը:
 - թ. Բյուզանդիան գրավեց Հայաստանի արևմտյան ու հարավային շրջանները՝ ստեղծելով Բագրատունիներին հակադրվող հայկական իշխանություններ:
- 1) բ, գ, է, թ
 - 2) դ, ե, է, թ
 - 3) ա, բ, գ, ը
 - 4) ա, բ, է, ը

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. թուրքական զորքերի դեմ Պապիկ իշխանի զլխավորությամբ զեյթունցիների մղած կռիվների ավարտը
- բ. Հնչակյան կուսակցության պառակտումը երկու թևի
- գ. «Բազմավեպ» պարբերականի տպագրման սկիզբը
- դ. ՀՅԴ հռչակագրի հրատարակումը «Դրոշակ» թռուցիկ թերթում
- ե. «Հայաստան» անվան գործածության արգելումը Աբդուլ Համիդ II-ի կողմից
- զ. ՀՅԴ առաջին ծրագրի հրատարակումը «Դրոշակում»
- է. Հնչակյան կուսակցության ծրագրի հրատարակումը
- ը. Հնչակյան կուսակցության պաշտոնաթերթի հիմնադրումը
- թ. «Խարխախ» զինագործարանի հիմնադրումը
- ժ. ՀՅԴ առաջին ընդհանուր ժողովի հրավիրումը

- 1) գ, ա, ե, ը, է, դ, թ, ժ, զ, ք
- 2) ա, գ, ը, է, է, դ, ժ, զ, թ, ք
- 3) գ, է, ա, ը, է, թ, ժ, դ, ք, զ
- 4) ա, ը, թ, գ, է, է, դ, ժ, ք, զ

Թվարկված ճակատամարտերից ո՞րն է տեղի ունեցել յոթերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Ներսեհապատի
- բ. Քաղխախայի
- գ. Ճարմանայի
- դ. Խաղխաղի
- ե. Վարդանակերտի
- զ. Չիրավի
- է. Ավարայրի
- ը. Խաղամախայի
- թ. Ակոռիի
- ժ. Յարմուքի

- 1) թ
- 2) ք
- 3) է
- 4) ը

Հայկագուն–Երվանդունի տիրակալներից ո՞վ է գահակալել ութերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Արշամ
- բ. Երվանդ II
- գ. Երվանդ IV
- դ. Տիգրան Երվանդյան
- ե. Շամ (Սամոս)
- զ. Սկայորդի
- է. Երվանդ III
- ը. Վահագն
- թ. Պարույր
- ժ. Երվանդ Սակավակյաց

- 1) է
- 2) է
- 3) ք
- 4) ա

Թվերը համապատասխանեցնել փաստերին.

ա. 148	1) պոլսահայության թվաքանակը XIX դ. 30–40–ական թթ.
բ. 45 000	2) Հալիձորի ճակատամարտում օսմանյան բանակի կորուստը
գ. 750	3) 1890–ական թթ. օսմանյան Թուրքիայում ոչնչացված հայեր
դ. 48 000	4) Հալիձորի ճակատամարտում թշնամուց իսլված դրոշների թիվը
ե. 300 000	5) Ջեյթունի ձորում ծուղակն ընկած թուրքական զորքի թիվը
զ. 30 000	6) Թուրքմենչայի պայմանագրի կնքումից հետո Արևելյան Հայաստանում վերաբնակված պարսկահայերի թիվը
է. 200 000	7) հայկական զորքերի քանակը Երվանդ Սակավակյացի օրոք
ը. 1036	8) 1909 թ. ապրիլին Ադանայի նահանգում սպանված հայեր
թ. 13 000	9) հայկական կողմի զոհերի թիվը Ավարայրի ճակատամարտում
ժ. 25 000	10) ԽՍՀՄ հերոսի կոչմանն արժանացած հայերի թիվը
	11) 1988 թ. Սպիտակի երկրաշարժի զոհերի թիվը

- 1) ա–2, բ–3, գ–10, դ–9, ե–11, զ–4, է–5, ը–1, թ–6, ժ–8
- 2) ա–4, բ–6, գ–5, դ–7, ե–3, զ–8, է–1, ը–9, թ–2, ժ–11
- 3) ա–3, բ–4, գ–10, դ–6, ե–8, զ–1, է–2, ը–7, թ–5, ժ–9
- 4) ա–4, բ–6, գ–5, դ–7, ե–3, զ–9, է–1, ը–2, թ–10, ժ–11

Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Ըստ ՀՀ Սահմանադրության՝ պետության ղեկավարը հանրապետության նախագահն է, ով ընտրվում է չորս տարի ժամկետով, ոչ ավել, քան երեք անգամ անընդմեջ:
 - բ. Մինչև նոր Սահմանադրության ընդունումը ՀՀ–ում շարունակում էին գործել ՀԽՍՀ Սահմանադրության այն դրույթները, որոնք հակասում էին Անկախության հռչակագրի հիման վրա ստեղծված օրենքներին:
 - գ. ՀՀ Սահմանադրությամբ հռչակվում էր, որ պետությունը երաշխավորում է սեփականության բոլոր ձևերի ազատ զարգացումը:
 - դ. ՀՀ Սահմանադրությամբ բարձրագույն օրենսդիր մարմինը՝ Ազգային ժողովը, վերանվանվեց Գերագույն խորհուրդ:
 - ե. ՀՀ շուրջ չորս տասնյակի հասնող շրջանները միավորվեցին՝ ստեղծելով 10 մարզեր:
 - զ. ՀՀ սահմանադրական փոփոխություններով տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների ժամկետը դարձավ չորս տարի:
 - է. ՀՀ սահմանադրական փոփոխությունների վերջնական տարբերակը հաստատվեց Ազգային ժողովի կողմից:
- 1) գ, է, զ
 - 2) բ, դ, զ
 - 3) ա, գ, է
 - 4) գ, է, է

55

Ընտրել երեք պնդումները, որոնք արտացոլում են Կիլիկյան Հայաստանի պետական կարգի բնութագրական կողմերը և առանձնահատկությունները.

- ա. Կիլիկյան Հայաստանում սենեսկալը հետևում էր նաև արքունի կարգ ու կանոնի պահպանմանը:
- բ. Պայլը Կիլիկյան Հայաստանի թագավորի մանկահասակության դեպքում իրականացնում էր ոչ միայն նրա, այլև ամբողջ երկրի խնամակալությունը:
- գ. Կիլիկյան Հայաստանում թագադիր գործակալն էր լուծում գահաժառանգության խնդիրը:
- դ. Կիլիկյան Հայաստանում արքունիքի մեջ մտնում էին արքունի խորհուրդը, բարձրագույն դատական ատյանը և գործակալությունները:
- ե. Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերը թագավորի առաջին խորհրդականն էր:
- զ. Կիլիկյան Հայաստանում թագադիր գործակալությունը ստեղծվել էր դեռևս Ռուբինյան առաջին իշխանների օրոք:
- է. Կիլիկյան Հայաստանում կանցլերը ղեկավարում էր օտար երկրների ներկայացուցիչների հետ բանակցությունները:

- 1) ա, գ, է
- 2) բ, դ, է
- 3) ա, գ, զ
- 4) բ, դ, է

56

Թվարկվածներից որո՞նք 1918 թ. Մայիսյան հերոսամարտերի հետևանքներից չեն.

- ա. Հերոսամարտերի շնորհիվ բնաջնջումից փրկվեց արևելահայությունը, ինչպես և Եդեռնից մազապուրծ հարյուր հազարավոր արևմտահայեր:
- բ. Հերոսամարտերից հետո թուրքական զորքերը սրբնթաց առաջ շարժվեցին և գրավեցին Թիֆլիսը:
- գ. Հայկական ուժերի ռազմական հաջող գործողություններն ստիպեցին թուրքական կողմին Բաթումի բանակցություններում մեղմացնել իրենց պահանջները:
- դ. Թուրքիան ստիպված էր նորաստեղծ Հայաստանի Հանրապետության հետ 1918 թ. հունիսի 4-ին կնքել հաշտության պայմանագիր:
- ե. Հերոսամարտերից հետո հայությունը չկարողացավ ազգովին ինքնակազմակերպվել:
- զ. Ճակատամարտերը հնարավորություն տվեցին թուրքական զորքերին առանց դիմադրության գրավելու Բաքուն:
- է. Հերոսամարտերով դրվեց ամբողջական հայրենիքի վերականգնման ճանապարհի սկիզբը:

- 1) ա, գ, է
- 2) բ, դ, է
- 3) բ, է, զ
- 4) գ, դ, է

Կատարել պատմական իրադարձությունների և տարեթվերի համապատասխանեցում.

ա) Հռոմի հարձակումը Հայաստանի վրա և հայոց գահին բազմելը	1) 51 թ.
բ) Վաղարշ I Արշակունու գահակալումը Պարթևստանում	2) 298 թ.
գ) Կորբուլոնի ներխուժումը Մեծ Հայք	3) 276 թ.
դ) Հռանդեայի պայմանագրի կնքումը	4) 66–88 թթ.
ե) Տրդատ I-ի գահակալումը	5) 226 թ.
զ) Սասանյանների հաստատումը պարսից գահին	6) 51–80 թթ.
է) Խոսրով II-ի որդի Տրդատի մենամարտը գոթական իշխանի հետ	7) 297 թ.
ը) Ոսիայի ճակատամարտը	8) 64 թ.
թ) Մծբինի պայմանագրի կնքումը	9) 58 թ.
	10) 88–110 թթ.

- 1) ա–1, բ–6, գ–9, դ–8, ե–4, զ–5, է–3, ը–7, թ–2
- 2) ա–9, բ–4, գ–1, դ–8, ե–10, զ–3, է–7, ը–5, թ–2
- 3) ա–1, բ–6, գ–9, դ–8, ե–10, զ–2, է–3, ը–5, թ–7
- 4) ա–8, բ–10, գ–1, դ–9, ե–4, զ–7, է–5, ը–2, թ–3

Ընտրել ճիշտ պնդումները.

- ա. Հայոց դիցարաններում չեն եղել չար կամ չարագործ աստվածներ, իսկ չար ուժերը ոգիների մակարդակից վեր չեն բարձրացվել:
- բ. Միայն Վանի թագավորության շրջանի դիցարանին է բնորոշ եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ:
- գ. Հելլենիզմի դարաշրջանի հայոց դիցարանում թեև եղել են չար կամ չարագործ աստվածություններ, սակայն միշտ մեծարվել են գիտությունները, արվեստներն ու ընտանիքը:
- դ. Հայոց դիցարաններին միշտ բնորոշ է եղել միակենտրոնությունը՝ Արարիչ գերագույն աստծո գլխավորությամբ, սակայն հայոց դիցարանները ղեկավարվում էին աստվածների գերագույն եռյակի կողմից:
- ե. Հայոց դիցարանները, ի տարբերություն հունական և հռոմեական դիցարանների, բաղկացած չէին ազգակից աստվածներից, այսինքն՝ չէին ներկայանում իբրև աստվածային ընտանիք:
- զ. Հայոց դիցարաններում չեն եղել չար կամ չարագործ աստվածներ, ընդհակառակը՝ միշտ մեծարվել են բարին, լույսը, ընտանիքը, գիտություններն ու արվեստները:
- է. Հայոց դիցարաններին միշտ բնորոշ է եղել երկմիասնականությունը, բոլոր հայկական դիցարանները ղեկավարվել են աստվածների գերագույն երկյակի կողմից:

- 1) ա, գ, է
- 2) դ, գ, է
- 3) ա, դ, գ
- 4) բ, դ, գ

Տրվածներից ո՞ր երեքը Հովսեփ Արղությանի և Հովհաննես Լազարյանի կազմած՝ Հայաստանի ազատագրման և հայ-ռուսական դաշնագրի նախագծին վերաբերող կետերից չեն.

- ա. Կասպից ծովի ափին Հայաստանին տրամադվելու էր նավահանգիստ:
 - բ. Հայաստանում լինելու էր որոշակի քանակությամբ ռուսական զորք՝ երկիրը հնարավոր հարձակումներից պաշտպանելու համար:
 - գ. Ռուսաստանում բնակվող հայերից և վրացիներից կազմվելու էր 25-հազարանոց բանակ, որից 10 հազարը պետք է մտներ Վրաստան:
 - դ. Հայոց թագավորն ընտրվելու էր ռուսաց կայսրի կողմից, որն այնուհետև օծվելու էր Էջմիածնում:
 - ե. Նախկին հողատերերին վերադարձվելու էին իրենց կալվածքները, սակայն առանց գյուղացիներին ճորտացնելու իրավունքի:
 - զ. Ջորաջոկատների հրամանատարը լինելու էր հայազգի և ենթարկվելու էր ռուսական հրամանատարությանը:
 - է. Հայաստանն ազատագրելուց հետո ստեղծվելու էր հայկական պետություն, և Արցախի մելիքներից մեկը դառնալու էր Հայաստանի թագավոր:
- 1) ա, դ, ե
 - 2) գ, դ, զ
 - 3) ա, բ, է
 - 4) գ, զ, է

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայաստանի խորհրդայնացումից հետո երկրում ձևավորված գործադիր իշխանության նոր մարմինները կոչվում էին ժողովրդական կոմիսարիատներ:
- 2) Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին ստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր «Եզրափակիչ արձանագրություն»:
- 3) Դրոյի և ՌՄԴԽՀ կոմիսար Օ. Սիլինի 1920 թ. դեկտեմբերի 2-ին ստորագրած հրամանը կրում էր «Հայաստանը դաշնային խորհրդային հանրապետության մաս հայտարարելու մասին» վերնագիրը:
- 4) Հայաստանի Ռեզոլուցիոն նախագահ Ս. Կասյանի 1920 թ. դեկտեմբերի 6-ի դեկրետով հիմնված մարմինը, որը պետք է նպաստեր երկրում խորհրդային կարգեր «ներդնելուն», կոչվեց Արտակարգ հանձնաժողով:
- 5) «Թուրքական ազգային ուխտ» կոչվող փաստաթղթով Արևմտյան Հայաստանը, Կիլիկիան, Կարսը և Արդահանը հռչակվում էին «բուն հայկական տարածքներ»:
- 6) Միմոն Վրացյանի գլխավորած ՀՀ վերջին կառավարության անդամների մի մասը համարվում էին «բոլշևիկյան կողմնորոշման ջատագովներ»:
- 7) Արցախը Հայաստանի առաջին հանրապետության անբաժանելի մաս հռչակված մարմինը Արցախահայության 9-րդ համագումարն էր:

61

Թվարկվածներից որո՞նք Հայոց մեծ եղեռնի պատճառ չեն.

- 1) Միացյալ և անկախ Հայաստան ստեղծելու հայերի փորձերի խափանումը ռուսների կողմից
- 2) Հայկական հարցին մեկընդմիջտ վերջ տալու երիտթուրքերի ձգտումը
- 3) հայ քաղաքական կուսակցությունների՝ Հայաստանի միավորման ծրագրի ձախողումը
- 4) Եվրոպայից Թուրքիայի դուրս մղվելը և նոր հայրենիքի ստեղծումը
- 5) Անտանտին Անդրկովկասում հավատարիմ դաշնակցից զրկելը
- 6) հայության ֆինանսական և նյութական ունեցվածքին տիրանալը
- 7) հայ արդյունաբերողների և դրամատերերի մրցակցությունից ազատվելը

62

Թվարկվածներից որո՞նք են Կիլիկիայի հայերի և մոնղոլների միջև դաշինքի կնքման պատճառ հանդիսացել.

- 1) Մոնղոլները ձգտում էին շահելու քրիստոնյա հայերի համակրանքը, որովհետև Կիլիկյան Հայաստանը ռազմաքաղաքական դաշինքի մեջ էր գտնվում Ֆրանսիայի և Անգլիայի հետ:
- 2) Մոնղոլները խոստացան հայերին վերադարձնել մահմեդականների իլաժ տարածքները և օգնություն ցույց տալ Իկոնիայի սելջուկների հարձակումների ժամանակ:
- 3) Հայերն արդեն մոնղոլների հետ դաշինքի հարուստ փորձ էին ձեռք բերել բուն Հայաստանում և կարողացել էին խուսափել աղետից:
- 4) Մոնղոլները ծրագրել էին գրավել Ասորիքը և Պաղեստինը, ուստի վստահելի դաշնակցի կարիք ունեին, որպիսին կարող էր լինել Կիլիկյան Հայաստանը:
- 5) Մոնղոլները խոստացան պահպանել Կիլիկյան Հայաստանի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 6) Կիլիկյան Հայաստանը կարող էր օգնել մոնղոլներին ծովով եվրոպական երկրներ արշավանքներ իրականացնելիս:
- 7) Հայերը խոստացան մոնղոլներին հանձնել վանքերի և եկեղեցիների կուտակած հարստությունները:

Ընտրել սխալ փաստարկները.

- 1) 1826 թ. սեպտեմբերի սկզբներին հայազգի գեներալ Վալերիան Մադաթովի գորագունդը հետ է գրավում Գանձակը:
- 2) 1829 թ. հունիսի 24-ին Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական հիմնական ուժերը գրավում են Հասան կալան:
- 3) 1894 թ. «Դրոշակում» տպագրվել է ՀՅԴ ծրագիրը:
- 4) 1918 թ. ապրիլի 11-ից հունիսի 4-ը Անդրկովկասի իշխանությունները Բաթումում հաշտության բանակցություններ են վարել թուրքերի հետ:
- 5) 1918 թ. ապրիլի 6-8-ը Ալեքսանդրապոլում տեղի է ունեցել հայ ազգային-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցություն:
- 6) 1918 թ. մայիսի 16-27-ը Ղարափիլիսայում հայկական ուժերը հաղթական կռիվներ են մղել թուրքերի դեմ:
- 7) 1827 թ. Գալուստ Շերմազանյանը թատերական շենքի վերածած իր երկհարկանի տանը բեմադրել է հայ և օտար դրամատուրգների պիեսներ:
- 8) 1918 թ. մարտի 1-ից ապրիլի 1-ը Տրապիզոնում Անդրկովկասյան Սեյմի և Թուրքիայի միջև ընթացել են բանակցություններ:

Տրված փաստարկներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) Հռոմում ստեղծված Առաջին եռապետության անդամներն էին Գնեոս Պոմպեոսը, Հուլիոս Կեսարը, Մարկոս Անտոնիոսը:
- 2) Ք. ա. 54 թ. վերջերին Արտաշատում կնքվեց հայ-պարթևական դաշինք:
- 3) Ք. ա. 53 թ. գարնանը հռոմեական 50-հազարանոց բանակը Կրասոսի գլխավորությամբ ժամանեց Ասորիք:
- 4) Ք. ա. 53 թ. մայիսի 6-ին Խառան քաղաքից ոչ հեռու տեղի ունեցած ճակատամարտում պարթև արքայազն Բակուրը ջախջախեց հռոմեական բանակը:
- 5) Ք. ա. 5 թ. Օկտավիանոս Օգոստոսը մեծ բանակով Հայաստան է ուղարկում իր որդեգիր Գայոս Կեսարին, որը Հայաստանի թագավոր է հռչակում Տիգրան IV-ի հորեղբայր Արտավազդ III-ին:
- 6) Եռապետ Անտոնիոսը 60-հազարանոց բանակով Ք. ա. 36 թ. արշավեց Հայաստան և շարժվեց դեպի Արտաշատ:
- 7) Ք. ա. 3 թվականին Հայոց գահին կրկին բազմեց Տիգրան IV-ը:
- 8) Օկտավիանոսը Ք. ա. 27 թ. պաշտոնապես իրեն հայտարարեց Օգոստոս (Սրբազան) և հիմք դրեց կայսերական վարչակարգին Հռոմում:

65 Ո՞ր երկու իրադարձություններն են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Հայոց կաթողիկոսական աթոռի փոխադրումը Հռոմկլա
- 2) Մլեհի կողմից Մսիս, Տարսոն և Ադանա քաղաքների ազատագրումը բյուզանդացիներից
- 3) Միրիոկեֆալոնի ճակատամարտը
- 4) Թորոս II-ի կողմից բյուզանդական զորքերի ջախջախումը Մսիս քաղաքի մոտ
- 5) Խաչակրաց երրորդ արշավանքի սկիզբը
- 6) Լևոն II-ի և Բոհեմունդի միջև հաշտության պայմանագրի կնքումը Սսում
- 7) Երուսաղեմի գրավումը Սալահ ադ Դինի կողմից
- 8) Լևոն Մեծագործի հանդիսավոր թագադրությունը
- 9) Լևոն Մեծագործի կողմից Լամբրոն ամրոցի գրավումը

66 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Մծուրքի հիմնադրումը
- 2) Փրասպայի մոտ հռոմեական զորքի պարտությունը
- 3) Արեգ-Միհրի տաճարի կառուցումը Գառնիում
- 4) Հայաստանում հունարեն այբուբենի կիրառման սկիզբը
- 5) Փոքր Հայքի ռազմակալումը Պոնտոսի կողմից
- 6) Արևելյան Հայաստանում արքունի գրագրության մեջ պահլավերենի (միջին պարսկերեն) գործածման սկիզբը

--	--	--	--	--	--

67 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Խորհրդային Հայաստանում պարենհարկ մտցնելը
- 2) «Լեոնահայաստանի» հռչակումը
- 3) Երևանում հայ-ռուսական համաձայնագրի ստորագրումը
- 4) Անդրկովկասի խորհուրդների առաջին համագումարի հրավիրումը Բաքվում
- 5) հայ ժողովրդի անունից Ա. Մյասնիկյանի շնորհակալական բաց նամակը ԱՄՆ նախագահ Ու. Հարդինգին
- 6) Հայհեղկոմի վերակազմավորվելը ՀՄԽՀ ժողովրդական կոմիսարների խորհրդի

--	--	--	--	--	--

Ստեղծագործությունների անվանումները համապատասխանեցնել հեղինակների անուններին.

ա. Անտոն Գարագաշյան	1) «Համառօտ պատմութիւն Ադուանից»
բ. Աբրահամ Երևանցի	2) «Գիրք պատմութեանց»
գ. Մաղաքիա Օրմանյան	3) «Ազգապատում»
դ. Առաքել Դավրիժեցի	4) «Պատմութիւն պատերազմաց»
ե. Նիկողայոս Ադոնց	5) «Քննական պատմություն հայոց»
զ. Եսայի Հասան-Ջալալյան	6) «Հայաստանը Հուստինիանոսի դարաշրջանում»
	7) «Հայոց պատմություն»

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	
զ	

Հայոց կաթողիկոսների անունները համապատասխանեցնել նրանց հետ կապված իրադարձություններին.

ա. Աղթամար կղզուց կաթողիկոսական աթոռի տեղափոխումը Արգինա
բ. Բազարան քաղաքում Աշոտ Բագրատունու օծումը հայոց թագավոր
գ. Ամենայն հայոց կաթողիկոսության վերահաստատումը Էջմիածնում
դ. գաղտնի խորհրդաժողովի հրավիրումը Էջմիածնում և նրա գլխավորությամբ պատվիրակության մեկնումը Եվրոպա
ե. Սսի և Ադանայի XIV դ. սկզբների ժողովների որոշումների չեղյալ հայտարարելը
զ. Տարսոն քաղաքում Լևոն իշխանի օծումը հայոց թագավոր

- 1) Մեսրոպ Արտազեցի
- 2) Անանիա Մոկացի
- 3) Գրիգոր Զ Ապիրատ
- 4) Ստեփանոս Սալմաստեցի
- 5) Գևորգ Գառնեցի
- 6) Հովհաննես Բ Գաբեղենացի
- 7) Կիրակոս Վիրապեցի

ա	
բ	
գ	
դ	
ե	
զ	

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրի՛ր ճիշտ է, Միսալ է, Չգիտեմ տարբերակներից որևէ մեկը:

- 1) Ի տարբերություն Արևմուտքի զարգացած երկրների՝ Խորհրդային Միության արդյունաբերացումն սկսվեց թեթև և սննդի արդյունաբերություններից:
- 2) ՀՅԴ ինքնավերացման համագումարից անմիջապես հետո Խորհրդային Հայաստանում լուծարվեցին դաշնակցության ընդհատակյա կառույցները:
- 3) ԽՍՀՄ-ում հնգամյակներով կենտրոնացված պլանավորումն իրականացվել է միայն Ստալինի և Խրուշչովի կառավարման շրջանում:
- 4) Հայոց եկեղեցու դեմ պայքարն ավելի սաստկացավ համատարած կոլեկտիվացման տարիներին. հոգևորականությունը դիտվեց որպես հեղափոխական և խորհրդամետ տարր:
- 5) Երևանի կոմերիտական կազմակերպության շարքերում գոյություն ուներ տրոցկիստական երկու խումբ, որոնք իրենց անվանում էին «Երիտասարդության տրոցկիստական միություն» և «Ուղղափառ մարքսիստներ»:
- 6) Արդյունաբերացման նպատակը ԽՍՀՄ-ը մեքենաներ և սարքավորումներ ներմուծող երկրից դրանք արտադրող երկրի վերածելն էր: